

Ivana VALOVÁ, *Podoby ženské kriminality v letech 1918-1938. Příklad měst Třebíč, Jihlava, Pelhřimov*, Diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2015, 99 s. (17 příloh)

Posudek oponenta diplomové práce

Ivana Valová se ve své diplomové práci zabývala v posledních letech v české historiografii poměrně oblíbeným tématem kriminality a jejích aktérů, učinila tak ale pro dvacáté století, což je v kontextu současného stavu bádání ne úplně netypické. Pozornost věnovala kriminalitě spáchané ženami v politických okresech Třebíč, Jihlava a Pelhřimov mezi lety 1918-1938. Autorka proklamovala svoji inspiraci v metodách historické demografie, gender history a historické antropologie, jež se snažila propojit ve své práci.

Nejprve se autorka v teoretickém úvodu vrátila poněkud hlouběji do minulosti, když přiblížila vývoj soudnictví u nás přibližně od poloviny 19. století. Snažila se tím především prokázat, že soudnictví První republiky do značné míry navazovalo na to rakouskouherské. Jejím cílem také bylo charakterizovat ženy na okraji soudobé společnosti a typické zločiny a přestupky, jež páchaly. Z toho důvodu, že Ivana Valová pracovala s písemnostmi okresních soudů, ocitly se v centru její pozornosti hlavně přestupky. Jako pramene využila autorka několika desítek soudních spisů.

Ve vlastní praktické části práce byla přiblížena ženská kriminalita ve zmiňovaných politických okresech ve sledovaném období a byl proveden pokus o srovnání. Ivana Valová přitom přišla s několika poznatky, o nichž je možné, že mohou mít všeobecnou platnost. Nepřekvapí zjištění, že ženská kriminalita byla oproti mužské méně častá, podobně ani poznatek, že většina pachatelů trestných činů měla jen velmi nízké nebo žádné vzdělání. Také skutečnost, že mezi nejčastější přestupky žen patřily majetkové delikty, tuláctví, urážky na cti a prostituce s kuplířstvím, není překvapivá. Při vzájemném porovnání politických okresů nebyly zjištěny nějaké větší rozdíly ve struktuře tamní kriminality. Je škoda, že poněkud mimo zájem autorky zůstaly životní příběhy konkrétních aktérů těchto soudních spisů. Devět případů, které jsou zachyceny v přílohách na konci práce, naznačuje, že tyto písemnosti nabízejí poměrně široké pole interpretace, o němž se může badatelům, kteří se zabývají minulými obdobími, často jen zdát.

Předložená diplomová práce tak vyvolává hned několik otázek, k nimž by se autorka mohla vyjádřit při obhajobě. Do jaké míry jsou poměrně kvalitně propracované koncepty práce s trestně právními prameny pro raný novověk využitelné pro období první poloviny dvacátého

století? Kde je možné hledat největší úskalí práce s těmito trestně právními prameny? Domnívá se autorka, že byl zkoumaný vzorek případů nějakým způsobem výjimečný? Je možné hovořit o formalizaci trestně právních spisů v této době?

Diplomová práce je psaná poměrně čtivým způsobem bez větších pravopisných chyb. Občas se v ní stále vyskytují některé již vytýkané nepřesnosti a nedostatky. Autorka *Dějiny českého soudnictví od počátků české státnosti do roku 1938* se nejmenuje Adamcová, ale Adamová (s. 16), poznámky na s. 18 nejsou upraveny aj. Ocenit je naopak možné řadu grafů a tabulek, jež vhodně doplňují text a zvyšují jeho přehlednost. Do budoucna zůstává práce pobídkou ke kvalitativnímu výzkumu tohoto typu pramenů, které mohou být cestou k bližšímu poznání každodenního života vrstev, jež se pohybovaly takřka na okraji prvorepublikové společnosti a o nichž dosud takřka nic nevíme.

Diplomovou práci přes výše zmíněné výhrady doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou ***velmi dobře.***

V Českých Budějovicích, 27. 8. 2015.

Mgr. Jaroslav Dibelka, Ph.D.